

ATLAS

SMÅVAREEREOLER

... i friske miljøvennlige farger

Et komplett system

fra Skandinavias

ledende produsent.

BE OM BROSJYRE ELLER BESØK

NorLag as

Oslo Tlf. (02) 67 47 80 • Kristiansand • Stavanger •

Bergen • Ålesund • Trondheim • Bodø • Tromsø

Aftenposten

NEWS
Page 12

Morgengutgave. Tirsdag 4. august 1981. Nr. 352. 122. årgang. Kr. 3,00. Flysendt Nord-Norge kr. 3.25

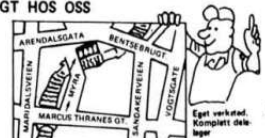
GRESSKLIPPER - EKSPERTEN

KJØP TRYGT HOS OSS

23 MODELLER

Norlett

Flymo

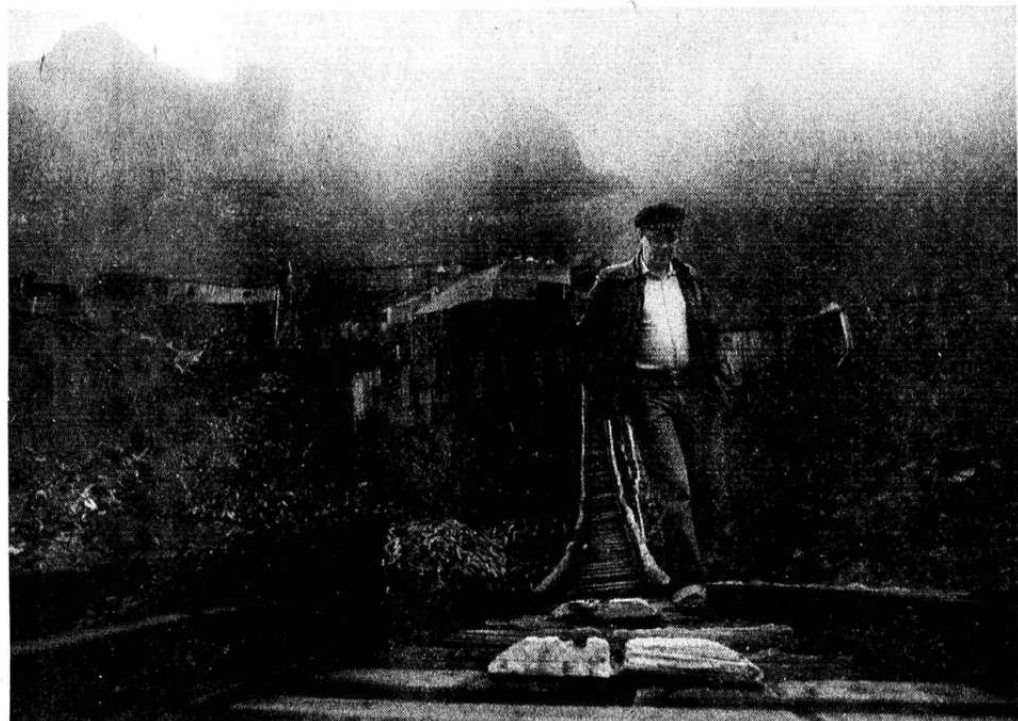
GUDENAA

WHEEL HORSE

MONARK MASKINKOMPANI

MARIDALSVN. 139 (Innkj. Marcus Thranes gt. 2) TLF. 3801 18

Trolig store oljemengder i Arktis

Grube 1 i Longyearbyen står forlatt, men Svalbard og havområdene rundt vil få økende betydning.

(Foto: Finn E. Strømberg.)

Svalbard og havområdene i nord vil i løpet av de nærmeste ti år trolig utvikle seg til å bli et av de viktigste spørsmål i internasjonal økonomi og politikk, uttalte instituttleder Willy Østreng på konferansen om arktisk teknologi på Svalbard igår. Det ligger sannsynligvis enorme oljemengder i

Arktis, og Norge må føre en arktisk forskningspolitikk slik at vi ikke blir tatt på sengen. Vi bør i 1990-årene få et eget polardepartement, og polaravdelingen i Justisdepartementet burde ha sortert direkte under statsministeren, sier han.

Side 4

Polsk gatekaos

Sentrum av Warszawa var et eneste trafikkkaos igår da lokalavdelingen av Solidaritet gjennomførte sin gigantiske demonstrasjon mot matvarekrisen i landet. Samtalene mellom Lech Walesa og regjeringen måtte utsettes til torsdag. Side 8

USA: Flykork

Mellom 500 og 600 passasjerer på vei til USA måtte igår vente mer enn seks timer på Kast-rup ved København og Flesland ved Bergen på grunn av den amerikanske flyveleder-streiken. Streiken har særlig skapt kaos i New York. Side 8

Rosenborg dro fra VIF igjen

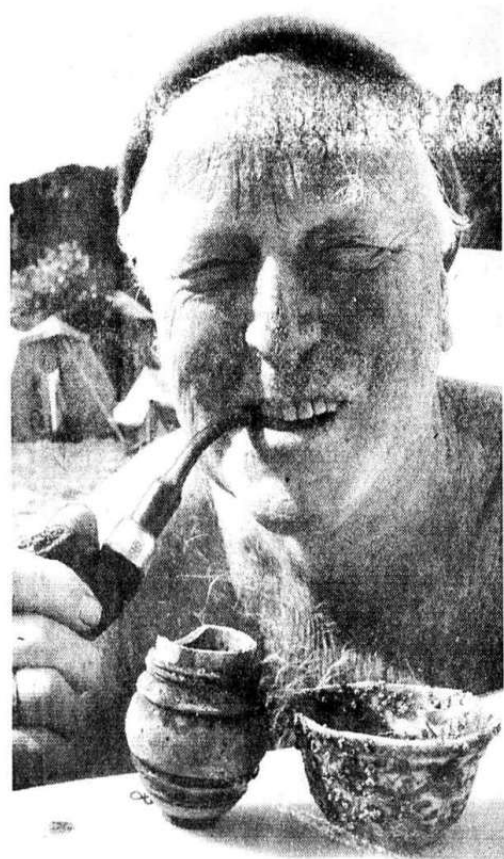
Rosenborg slo Start 4-2 hjemme på Lerkenal igår kveld, og tok dermed påny ledelsen i 1. divisjon i poeng. Trønderne kom nemlig opp på 19 mens Vålerengen

bare fikk 18 etter uavgjort mot Bryne på Bislett. På samme poengsum ligger Moss som slo Brann 3-1 hjemme på Melløs. I de øvrige kampene ble det Haugar-LSK

2-3, Hamkam-Fredrikstad 2-1 og Viking-Lyn 3-0. På bildet presser VIF mot Brynes mål, for-gjeves. (Foto: Rolf Øhman)

Sporten

«Rikt vrak»

Direktor Svein Molaug ved Sjøfartsmuseet leder dykkerarbeidet ved Farsund. Her med et flere hundre år gammelt dreiet horn og en kinesisk kopp. (Foto: John Myhre)

På bare 22 meter dypt vann, i en liten vik på Sandøy utenfor Farsund — et usedvanlig skipsvrakfunn som to

Mandals-dykkere kom over ifjor. — Et meget rikt funn, sier Svein Molaug ved Sjøfartsmuseet. Siste side

LO og N.A.F. går sterkt ut om «tak»

Interessene av arbeidstakere og arbeidsgivere er i stor grad avtariffavtaler, og er derfor åpne for i strid med den ene trangen lønnsnevnd, sa advokat Stein Halvorsen da han igår prosederte LOs synspunkt for Arbeidsretten om taket på lønnsreguleringen. N.A.F.s prosessfullmektig, h.r. advokat Arne Jacobsen fremholdt at det ikke er grunnlag for å si at normer er krenket. Side 5

Politiets arbeide i Romsdal utvidet

Den yngre grønnkledde mannen som politiet i Romsdal ønsker å komme i kontakt med i forbindelse med drapssaken i Mittet, har ennå

ikke meldt seg. Etterforskningen er nå utvidet til også å omfatte personer i Isfjord — Kari Mjangers hjemsted — men konstituert

politimester Oluf Sundt fremholder at det ikke er grunnlag for klare mistanker mot noen bestemt person. Side 4

Gunstigere i vår utenriksøkonomi

Redusert import av olje og annet brensel bidro til at importregningen i første halvår 1981 lå hele 1573 millioner kroner lavere enn første

halvår ifjor, viser tall fra Statistisk Sentralbyrå. I de fem første månedene i år var det et overskudd på 5870 millioner kroner på Norges

driftsregnskap overfor utlandet. Utviklingen i utenriksøkonomien er gunstigere enn Regjeringen regnet med. Side 23

Jazzfest i vest

For 21. gang er det jazzfestival i Molde. Også i fremtiden skal dette være festivalbyen i vest.

I år er Molde. Åpningen lovet å fjerne truselen om flytting av festivalen. Siste side

Topp blues

Det var den årvisse blueskonserteren som innledet årets Moldefestival og aktørene Lowell Folsom og Margie Evans beviste at denne musikkstilen fortsatt er levende, skriver vår anmelder. Side 12

Statsråd Sissel Rønbeck lytter gjerne til ungdommens musikk. Her spiller Øyvind Sollid for henne. (Foto: Jon Hauge)

Rubrikk-annonsenes plassering idag

Se oversikten med sidehenvisning på siste side i 1. seksjon

Kirkevn. 60 Majorstuen

la Cave
MEN'S FASHION

SALG

Rikt vrakfunn utenfor Mandal

Skjærøy i august.
(Christine Schjetle) — Så
godt bevarte gjenstander fra
1700-tallet som de vi har funnet
i skipvraket ved Sandøy har

Jeg knapt sett før, sier Svein
Molaug ved Sjøfartsmuseet.
— Vraket ble funnet ifjor av to
Mandalsdykkere og vi lot oss
lokke hit ned allerede i år på

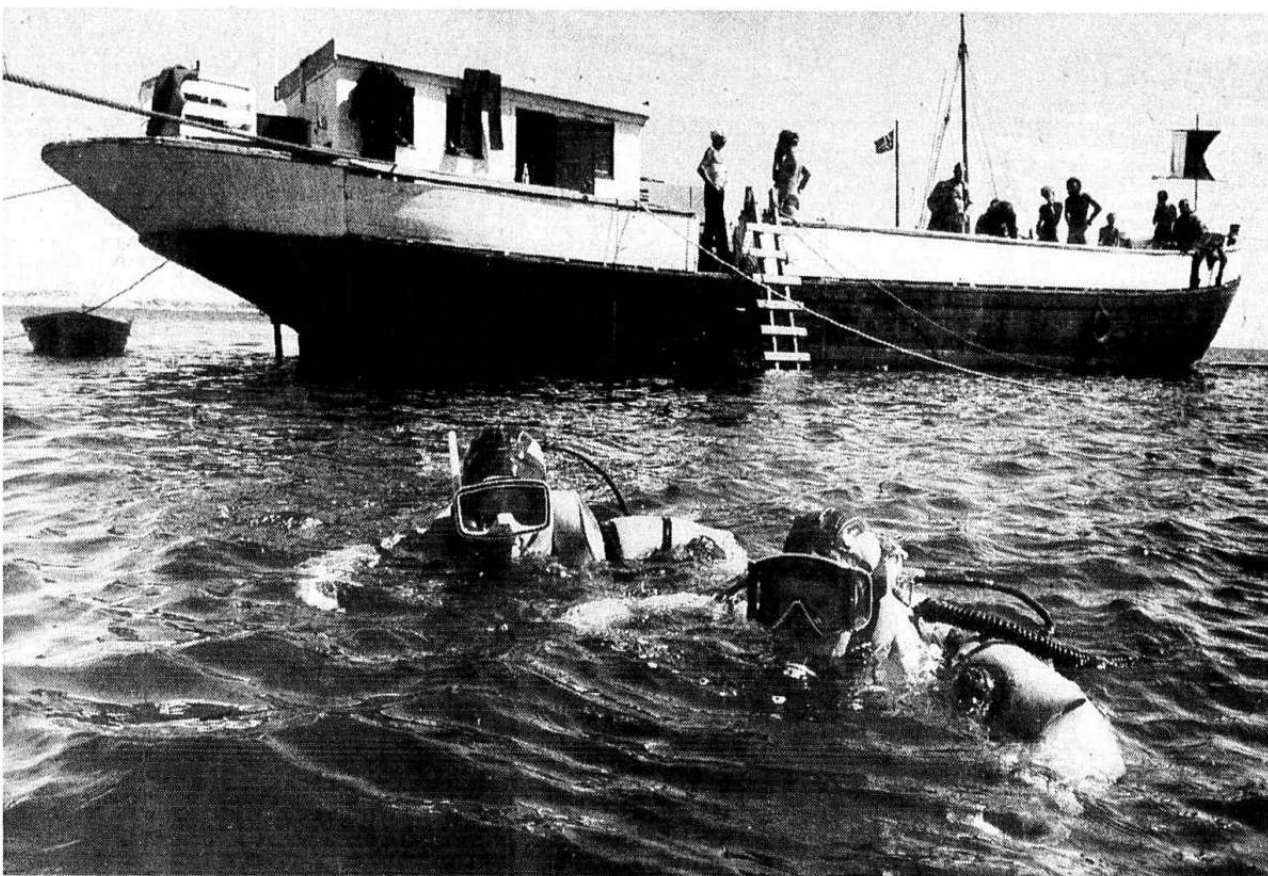
grunn av de uvanlig svære tre-
konstruksjonene. Det viser seg
å være et meget rikt funn. Vi
har undersøkt seilkøyen og bys-
sen i forskipet, men resten av
skipet er en gåte for oss, — det
finnes ikke spor etter det.

Det merkelige ved skipsvraket
er at det ligger med baugen
utover mot havet i den lille buk-
ten ved Sandøy utenfor Fæ-
restad. Forskipet som er nærmere
10 meter bredt, ligger kilt fast i
en undersjøisk ur som går på
tvers av bukten. Akterskipet
skulle være å finne innover i
bukten, men der finnes det in-
gen rester overhode.

Mandalsdykkerne Roar Salt-
haug og Tor Arild Midling kom
over vraket helt tilfeldig i au-
gust ifjor. De mener selv de
ikke ville ha funnet det, hadde
de ikke svømt rett på det. Ingen
av dem kunne tro at et vrak
kunne ligge så nær land, som på
bare 22 meters dyp. De plukket
med seg noen flasker, kera-
mikkaskår, glass og fliser med
bibelske motiver.

— Vi kom senere ned for å
sjekke vraket utfra det Mandals-
karene hadde vist oss. Det vi ble
forbausest over var størrelsen
på trekonstruksjonen. Normalt
finnes man ikke noe særlig
igjen av tre, fordi det er råtnet
bort. Her kunne vi imidlertid
studere alt ned til de to lagene
med kledning i skroget som ty-
der på at skipet var gammelt
da det forliste engang tidlig på
1700-tallet, forteller Molaug.
Han leder selv sommerens dyk-
kerleir.

— I seilkøyen foran i baugen
fant vi kolossale mengder med
tauer, blokker og seil. Alt
usædvanlig godt bevart. Jeg har
aldri sett seil som er så gam-
melt hvor man kan se stingene
det er sydd med.

— Hvorfor er det så godt be-
vart?

— Den eneste naturlige for-
klaringen er at gjørme og sand
har lagt seg over det og sam-
men med fuktigheten beskyttet
vraket.

Lenger bak i forskipet fant de
murstein av en tynn og smal
type som tyder på at byssten har
ligget der. Vraket inneholdt ri-

kkelig med kokekar som på den
tiden var av keramikk. Matlag-
ingen foregikk på en opphøyet
del av gulvet belagt med mur-
stein. Der la man gjerne og satte
kokekarene, som var utstyrt
med tre bein, oppi varmen.
Røyk og matlukt forsvant opp
igjennom en røykhet, i prin-
sippet lik den i et moderne kjøk-
ken.

— Veggene i byssten var ifølge
tidens norm dekorert med fliser

med bibelske motiver. Slike flis-
ser ble laget over hele Holland
gjennom flere hundre år, så de
hjelper oss ikke i tidfestingen
av skipet. Motivene er malt i
blåfiolet på hvitt og represen-
terer Eva som frister Adam, Ju-
das kys, Arkens stranding på
Araratfjellet og Absalon som
henger etter håret.

Av småting som ble funnet
kan nevnes en kinesisk kopp
med skål hvor mønstret nesten
ikke skjemmes av skjellvekst;
et krydderhus av dreiet horn
med en lenke til å holde på lok-
ket og en treballe som har vært
en mannskapstallerken.

— Hva slags skip har dette
vært?

— Det er større enn de vanli-
ge koggene som selte langs
kysten og tok seg turer ned til
Europa. Vi har beregnet skipets
lengde til å ha vært 35-40 me-
ter. Vi antar at det har vært et
handelskip, men hittil har vi
ikke funnet mengder av varer
som kan si oss at det har vært i
handelsfart. Vi har funnet noe
foreløbig uidentifisert tøy og et
seil. Seilet har et våpenskjold

med krone over som er Amster-
dams byvåpen. Noen engelske
seil vi fant for noen år siden i
vraket på Bamble, satt på tøy-
ruller. Det var handelsvarer,
men ennå vet vi for lite til å
kunne si noe om vraket utenfor
Færestad. Uten at vi vet hva
slags varer det eventuelt første
med seg, kan vi heller ikke si
noe om hvilken rute skipet fulg-
te og hvorfor det forliste akku-
rat her ved Sandøy.

Efter at sommerens leir bry-
ter opp kommer Mandalsdykk-
erne til å fortsette å lete efter
akterenden av skipet. Det ligger
ikke i bukten og uten den øvrige
delen av skipet blir ikke bildet
av skipet fullstendig. Ialt arbe-
der 40 mennesker i forbindelse
med vraket. De fleste får ingen
lønn for å jobbe dag etter dag i
det dårlige været som det har
vært i sommer.

— Vi ville på Sjøfartsmuseet
et erfaringsnett med vraket skul-
le komme flest mulig til gode,
sier Molaug. — Alle ansvarlige
maritime museer ble invitert til
å sende folk og vi er dykkere og
andre eksperter fra Tromsø,

Dykkerne i aksjon ved San-
døy utenfor Mandal hvor de
undersøker et skipsvrak fra
1700-tallet. Bortsett fra dårlig
vær er dykkerforholdene me-
get gunstig da vraket ligger
på 22 meter i en liten bukt.
(Foto: John Myhre.)

Trøndelag, Bergen, Stavanger,
Mjøsa, Mandal.

Interessen hos lokalbefolkning-
en har vært enorm for dette
arbeidet. Hver kveld er felles-
tellet i leiren fullt av store og
små som hører på Molaug for-
telle om dagens funn og om sjø-
fartshistorie fra området.

— Jeg håper den interessen
som kommer for dagen her vil
avfede en lokal marinarkeo-
logisk gruppe som kan ta ansvar
for vraket og følge opp under-
søkelsen. Forøvrig er det som en
gestus til folk i Færestad som
har vært over alle grenser
gjestfrie og hjelpsomme, at vi
kaller vraket «Færestadvraket»,
og ikke etter stedet hvor det
strengt tatt er funnet, sier Mo-
laug.

Statsråd Sissel Rønbeck åpnet Molde-festivalen:

Politikere har mye å lære av jazzen

Molde, 3. august.

(Tor Marcussen) Så er jaz-
zen løs i Molde! Klokken
12.00 ble den 21. jazzfesti-
valen i Molde offisielt åp-
net i byens rådhus. Og alle-
rede åpningsseremonien
bar bud om i hvilken grad
jazzmusikken nå på en
gjennomgripende måte er
blitt en naturlig del av
norsk kulturrell hverdag.
Her stilte byens lokale
amatørstorband på lik lin-
je med representanter for
såvel de kommunale, fyl-
keskommunale som de
statlige myndigheter.

Moldes ordfører Bernt Vilnes
hilste de tilreisende gjester og
takket arrangørene for deres
pågangsmot. Jazzfestivalen har
blitt byens største, faste arran-
gement og han tiller den en kul-
turell betydning som går langt
utover enkeltstående musikkbe-
givenesser. — Det er gledelig å
konstatere at det er stor enighet
om bevilgninger av penger, om
det så er uenighet om bevil-
linger, sa ordfører Vilnes og kom
dermed inn på den litt tilspisse-
de situasjonen i forbindelse
med manglende oljebevilgninger,
som har ført til at festivalledel-
sen faktisk har truet med å flyt-
te hele festivalen til Ålesund.
Vilnes ønsket sin naboby alt
godt, men uten den ikke Jazzfe-
stivalen. Det var i en optimis-
tisk tone han håpet å få til en
«grelle og avvikling» av
oljebevilgningssaken slik av
Molde kan beholde sin jazzfesti-
val.

Fylkets kultursjef Eilif Birke-
land kom også inn på de bevil-
gende myndigheters velvilje
overfor festivalen. Men det var
ikke snakk om noe knefall for
svingende rytmer, mente han,
snarere at myndighetene har
sett de positive virkningene av
festivalen gjennom de 20 årene
den har eksistert.
— Skal vi forstå vår samtid,
må vi forstå vår musikk, sa
statsråd Sissel Rønbeck i sin of-
fisielle åpningstale, og trakk
paralleller mellom jazzens opp-
hav og utvikling, og den kultu-
ren hun har opplevd på sin
rundreise til europeiske «ung-
domsopprørsbyer» de siste uke-
ne. Den nye rocken og punken
har i seg noe av det samme opp-
rør og fortvilelsen som jazz
hadde i sin gryende begynnelse,
sa Rønbeck og la til at Jazzfe-
stivalen i Molde har unngått å
stivne til til tross for at den nå
er blitt en akseptert institusjon.

Ordfører Bernt Vilnes i Molde ønsker velkommen til den 21. jazzfestivalen i byen, og han forklarer at han skulle gjøre hva han kunne for at det ikke skulle bli den siste.

Efter åpningen spurte Aften-
posten statsråd Rønbeck om
hennes tilstedeværelse på Jazz-
festivalen var et uttrykk for at
jazzen nå blir sett på som en
«fullgod» kulturform i Norge.
— Velen fra jazzen til regje-
ringsbygget er ikke så lang
idag, sa Rønbeck. Det er jo nær-
mest blitt en tradisjon at en
statsråd åpner Molde-festiva-
len. Jazzen har betydning for
utvekslingen av kulturelle ut-
trykkformer. Jazzen er ikke
provisiell, den er bevisst inter-
nasjonal. Her har politikere
mye å lære.

— Og nå er det den moderne
rockens tur til å bli akseptert på
lik linje med jazz?
— Ja, vi må ta ungdommens
kulturelle aktivitet på alvor.
Midt oppe i alt det håpløse og
destruktive jeg så blant ung-
dom i europeiske storbyer, var
det gledelig å se optimismen og
skapertrangen i musikken. Den
nye musikken, og jazzen, spei-
ler ikke bare opprøret og fort-
vilelsen som jeg nevnte i å-
pningstalen min, men også håp
og lengsel, sa statsråd Sissel
Rønbeck.

Efter endt seremoni i Rådhu-
set var det fritt frem for en litt

mer løssluppen åpning i det po-
pulære Naustet Vårt, trebygning-
en nede ved vannet som huser
fiskekasser og garn såvel som
lyskasser og podium. Her ble
den «gamle» festivalpresident
Otto Chr. «Kikkan» Sætem,
som etter 20 år som festivalens
ubestridte leder, i år slitter på
tilhørerbenken, behørig utstyrt
med egen privat fiskekasse til
odel og eie. Fiskekassen funge-
rer som stoler i Naustet Vårt,
og «Kikkan» skulle dermed
være sikret mot ikke å slippe
inn fordi det er fullt.

I samme upretensløse ånd
spilte AKB (Mil) eller Admini-
strasjons-komiteens Band (mu-
sikklaget) opp. Noen av lidsjele-
ne bak festivalen fikk dermed
vist at de (til en viss grad) be-
sitter musikalske ferdigheter
såvel som administrative.

Husbandet Roshnes fra Stav-
anger og jazzpoesigruppen Ti-
edemann slo så an den intime
tonen som preger arrangemen-
tene på Naustet Vårt.
Festivalens første store kon-
sert sto bluesartistene Lowell
Fulson og Margie Evans for i
Idrettsens Hus, før Lars Klev-
strand og Steinar Ødsdal over-
tok scenen i Naustet Vårt

Sydafrikanske piker fikk visum til speiderleiren

Åsnes, 3. august.

(Gunnar Poulsen) Atte
sydafrikanske speiderpi-
ker er innvilget visum til
Norge, til tross for et gene-
relt forbud mot visum til
sydafrikanere. Piken skal
delta på Norges Speider-
forbunds landsleir, som
åpner på Åsnes tirsdag.
Pressetalsmann Geir
Grung i Utenriksdeparte-
mentet sier at det er be-
nyttet visse unntagelses-
regler i dette tilfellet, og at
man i Utenriksdeparte-
mentet helst hadde sett at
sydafrikanske speidere
ikke var invitert til lands-
leiren.

Speidersjef Kjell Melhus sier at
han er forbauset over at visum
ble innvilget, men at Speider-
forbundet ikke vil legge seg opp
i Utenriksdepartementets av-
gjørelse.

De åtte jentene kommer til
landsleiren på Åsnes mandag.
Jentene er alle hvite, men spei-
dersjefen presiserer at både gutte-
og pikeforbundet i Syd-
Afrika har fargede og hvite
medlemmer. Han forteller at
det norske speiderforbund ved
alle større leirer sender invita-
sjon til guttene og pikenes ver-
denskontorer, og at disse distri-
buerer invitasjonene videre til
alle medlemsland.

— Vi har ikke sortert ut hvem
vi ønsker og hvem vi ikke øns-
ker til landsleiren, sier speider-
sjefen til Aftenposten. Melhus
sier videre at han forstår Uten-
riksdepartementets begrunnelse
for at visum ble innvilget.

— Speiderne får ved deltage-
lse på internasjonale leirer kon-
takt med andre kulturer, og kan
dermed lettere få innsyn i an-
dre måter å se for eksempel ras-
eproblemet på. Spesielt gjelder
dette for speiderne, fordi vi har
det å skape internasjonal for-
ståelse som en av våre viktigste
oppgaver.

Synkende antall yrkesbygg, minst i offentlig regi

Det samlede areal i nye yr-
kesbygg som blir påbegynt
i år, vil gå ned med ni pro-
sent i forhold til bygge-
arealet ifjor, viser en byg-
geprognose som fremtids-
forsker Hans Lunder har
utarbeidet for Prognose-
senteret i Oslo.

Det er en generell tendens til
økt reising av yrkesbygg i pri-
vat regi og en reduksjon for of-
fentlig bygg.

Ifølge Lunders prognoser, vil
det i år bli bygd 2,03 millioner
kvadratmeter yrkesbygg. I
mange år lå denne byggeaktivi-
teten på 2,7 millioner kvadrat-
meter årlig. Den reduserte akti-
viteten begynte i 1977.

Igangsetting av produksjons-
bygg har vist oppgang efter fle-
re års markert tilbakegang,
mens det har vært en markert
tilbakegang i nye kontor- og for-

retningsbygg i år, i første rekke
på grunn av mindre byggeakti-
vitett hos offentlige etater.

Bygging av hotell og restau-
ranter har vært sterkt svingen-
de de siste årene, men 1982 kan
bli et godt år for slik bygge-
virksomhet.

Nedgangen i nybygg til un-
dervisning og forskning vil fort-
sette. Bygging av idrettshaller
og samfunnshus vil efter pro-
gnosene gå ned med fem-åks
prosent i år og neste år.

Størst nedgang i byggeaktivi-
teten har det vært i helse- og so-
sialsektoren, med 39 prosent
nedgang i det nye arealet i 1979
og 11 prosent ifjor. Også i år vil
det bli en nedgang, mens byg-
gingen kommer til øke igjen
neste år hvis regionssykehuset i
Tromsø blir reist efter planen,
viser prognosene. (NTB).

Forlagt og trykt: Chr. Schibsted, Oslo

SPAR PENGER GULVBELEGG UTEN SKJØTER

Nå er det ikke bestandig nødvendig med skjøter. TEPPEABO i Tvøtenveien 55 er spesialister på gulvbelegg i store bredder. Hver dag åpent til kl. 19.00. TEPPEABO har et kjempeutvalg i eksklusive gulvbelegg i store bredder 400 cm. Gunstig for dem som legger selv. Vi selger tilskåret efter Deres mål (når vår rest er minst 1 x 2 m).

SPAR PENGER — SE UTVALGET — UNNGÅ SKJØTER

Noen få priseksempler: KJEMPEBILLIGE RESTER AV GULVBELEGG 200 x 300 cm ... kr. 60,- 200 x 400 cm ... kr. 96,- 200 x 500 cm ... kr. 120,- 200 x 600 cm ... kr. 150,- 250 x 400 cm ... kr. 400,- 270 x 400 cm ... kr. 430,-	VINYL I BREDD 400 CM Flere farger og mønstre Pr. kvm. kr. 48,- TEPPEFLISER De efterspurte FLISER i selv- klebende NÅLEFILT (40 x 40 cm) er ankommet. 6 friske og moderne farger. SLITETERKE. Lett å legge pris pr. kvm. kr. 35,- VINYLBELEGG GODKJENT FOR BAD Tre forskjellige farger. Bredder: 200 cm. Førpris pr. kvm. kr. 92,- NÅ PR. KVM. kr. 48,-
---	--

Kanting og legging av tepper
utføres innen 24 timer.

KJØPEKORT

TEPPEABO ligger sentralt på Bryn i Oslo. Ta av Ringveien eller Strømsveien og følg skilt mot BRYN. Kjør forbi NOROL bensinstasjon i Nils Hansens vei og Da kommer rett på TEPPEABO. T-banen til Hellerud stasjon. Kun 300 m å gå.

KJØPEKORT

TEPPEABO

TVETENVEIEN 55, BRYN, OSLO 6

Tlf. 67 92 95 - 68 70 91 ÅPENT 9.00 - 19.00. LØRDAG 9.00 - 14.00